

Loonwijzer onderzoekt lonen en arbeidsduur in de metaalsector

Uit recente onderzoekgegevens van het loonwijzeronderzoek blijken dat bedienden in het aanvullend nationaal paritair comité (pc 218) beduidend meer verdienen dan bedienden uit de andere paritaire comités. Arbeiders die onder het paritair comité 111 werken verdienen dan weer duidelijk minder dan bedienden uit de metaalsector.

uurlonen

Het gemiddeld bruto uurloon in de verschillende deelsectoren verschilt onderling niet veel en bedraagt €17,3 tot €20. De verloning in de sector "vervaardiging van kantoormachines en computers" scoort wel hoog met een bruto uurloon van € 27,3%

verschil arbeiders – bedienden

Arbeiders in de metaalsector (pc 111) verdienen gemiddeld €14,1 bruto/ uur. Het bruto uurloon van een bediende in dezelfde sector ligt significant hoger en bedraagt €16,6/ uur. Bedienden tewerkgesteld in paritair comité 209 verdienen gemiddeld €1 meer dan hun collega's (€17,7)

Arbeidstijden

De gemiddelde contractuele arbeidsduur van voltijdse werknemers bedraagt 36 uur en 42 minuten. De werkelijk gepresteerde arbeidsduur komt echter overeen met 37 uur en 24 minuten. Gemiddeld werken werknemers in de metaalsector 42 minuten langer dan voorzien. Volgens berekeningen is overwerk meer regel dan uitzondering.

12,4% van de arbeiders presteren doorgaans overuren, bij de bedienden is dat 23%. Er is geen onderscheid tussen mannen en vrouwen.

Uit de ondervragingen blijkt dat voor 59% van de werknemers overwerken een normale gebeurtenis op het werk is.

38,7% van het aantal overuren wordt op geen enkele vorm gecompenseerd.

11,9% wordt als bonus, boven op de normale uren betaald. Bij 7,1% worden overuren als normale uren betaald en 43% neemt de overuren op als vrije dagen al of niet gedeeltelijk betaald.

Franci Larondelle
Coördinator loonwijzer.be

Loonwijzeronderzoek Metaalsector

Verloning

Het gemiddelde bruto uurloon binnen de ganse sector ligt op €17,3. Dit komt voor de sector neer op een gemiddeld brutomaandloon van €2775. Kijken we naar de gemiddelde bruto uurlonen binnen de belangrijkste paritaire comités voor de bedienden, dan komen we tot de volgende vaststelling.

Tabel 1.1 Gemiddeld bruto uurloon voor de belangrijkste PC's voor arbeiders en bedienden

Statuut	PC	N	Gemiddeld bruto uurloon
Bedienden	209.00	62	16,49
	111.00	35	17,34
	218.00	11	24,6
	149.00	9	15,1
Arbeiders	111.00	64	14,7

Bron: Loonwijzer data, ontlading 4

Het valt op dat de bedienden in het aanvullend nationaal PC voor bedienden (PC 218) beduidend meer verdienen dan de bedienden uit de andere paritaire comités. Ook verdienen arbeiders die onder PC 111 (metaal-, machine- en elektische bouw) vallen duidelijk minder dan bedienden. We willen hierbij wel opmerken dat we in PC 218 (=aanvullend nationaal PC voor bedienden) en 149 (=sector metaal-, machine- en elektrische bouw) erg kleine aantallen hebben, waardoor het gemiddelde bruto uurloon niet noodzakelijkerwijs representatief is.

Kijken we naar de gemiddelde bruto uurlonen voor zowel arbeiders als bedienden binnen de verschillende deelsectoren van de metaal, dan komen we tot de volgende vaststelling.

Tabel 1.2 Bruto uurloon binnen de verschillende deelsectoren van de metaalnijverheid

Nace-Bel-code	Nace benaming	Aantal	Gemiddelde bruto uurloon	Standaardafwijking
27	Metallurgie	103	15,9	5,8
28	vervaardiging van producten van metaal	249	16,8	7,5
29	vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	171	16,4	6,3
30	vervaardiging van kantoormachines en computers	16	27,3	23,0
31	vervaardiging van elektrische machines en apparaten	70	16,7	6,9
32	vervaardiging van audio-, video-, en telecommunicatieapparaten	36	19,1	7,7
33	vervaardiging van med. app., precisie- en optische instr.	31	21,5	8,6
34	vervaardiging en assemblage van auto's, aanhangwagens en opleggers	70	19,3	13,8
35	vervaardiging van overige transportmiddelen	19	16,1	5,9
	Totaal	765	17,3	8,6

Bron: Loonwijzer data, ontlading 4

De gemiddelde bruto uurlonen in de verschillende deelsectoren liggen in elkaars verlengde. Enkel het bruto uurloon in de sector 'vervaardiging van kantoormachines en computers' springt er met 27,3 €/u met kop en schouder bovenuit. We moeten dit hoge bruto uurloon wel nuanceren. Dit

loon is gebaseerd op slechts 16 observaties. De standaardafwijking is ook erg groot. Dit leert ons dat de spreiding rond het gemiddelde voor deze variabele erg groot is. We moeten dus oppassen met de interpretatie van dit gemiddelde bruto uurloon.

De andere lonen liggen rond de €16 bruto/u (sector 27, 28, 19, 31, 35) of rond de €20 bruto/u (sector 32, 33, 34). We zijn eveneens geïnteresseerd in de loonsverschillen tussen arbeiders en bedienden in de metaalnijverheid.

Tabel 1.3 Verschil in gemiddeld uurloon tussen arbeider en bediende

	Aantal respondenten	Gemiddeld bruto uurloon	Standaardafwijking
Arbeider	171	14,1085	5,86931
Bediende	330	16,5617	8,88604

Bron: Loonwijzer data, ontlading 4

Het gemiddelde bruto uurloon van een arbeider in de metaalnijverheid bedraagt €14,1 bruto/u. Voor een bediende bedraagt dit €16,6 bruto/uur, en is significant hoger dan dat het loon van arbeiders¹.

We kijken ook naar de bedienden, die deel uitmaken van het paritaire comité 209. Bij hen ligt het gemiddelde bruto uurloon op €17,7. Voor deze deelgroep van de bedienden die vallen onder dit PC, stellen we vast dat het uurloon iets meer dan €1 hoger ligt dan bij de ganse groep bedienden.

Arbeidstijden

De gemiddelde contractuele arbeidsduur van voltijdse werknemers in de metaalsector ligt op 36 uur en 42 minuten. Vermits de verdeling van de arbeidstijden niet normaal verdeeld is, is het beter om naar de mediaan te kijken. De mediane contractuele arbeidsduur van een voltijdse werknemer ligt op 38 uur.

Tabel 1.4 Vergelijking tussen contractuele en werkelijk gepresteerde werkuren

	Gemiddelde	Aantal respondenten	Standaardafwijking
Contractueel vastgelegde werkuren	36,7	526	7,73220
Werkelijk gepresteerde werkuren	37,4	526	7,92199

Paired Samples Correlations

Bron: Loonwijzer data, ontlading 4

De werkelijke arbeidsduur van voltijdse werknemers ligt evenwel hoger. Er wordt gemiddeld genomen 37 u. en 24 minuten gewerkt. Alles bij elkaar genomen werken de werknemers in de metaalnijverheid gemiddeld zo'n 42 minuten langer dan contractueel voorzien. Een gepaarde t-toets geeft aan dat het verschil tussen contractuele en werkelijke arbeidstijd significant is². Dit

¹ Om na te gaan of het verschil tussen twee gemiddelden significant is, voeren we een t-test uit. Daaruit blijkt dat het gemiddelde bruto uurloon van een bediende in de metaalnijverheid significant hoger ligt ($t = -3,695$; $df = 470,6$; tweezijdige $p = 0,001$) dan dat van de arbeiders.

² Uit de berekeningen kunnen we opmaken dat het gemiddeld aantal contractueel vastgelegde werkuren (gemiddelde = 36,7; $SD = 7,8$) en het gemiddeld aantal effectief gewerkte uren (gemiddelde = 37,4; $SD = 8,0$) significant van elkaar verschillen ($t = -4,1$; $df = 525$; tweezijdige $p = 0,001$).

betekent dat overwerk in de sector meer dan alleen maar een toevallige keer voorkomt. Toch moeten we met deze interpretatie oppassen. Omdat de data niet normaal verdeeld zijn, is een betere maat ook hier de mediaan. Deze ligt ook op 38 uur.

Op basis van de loonwijzer-antwoorden mogen we aannemen dat 18,0% van de werknemers doorgaans overuren presteert³. Dit aandeel ligt hoger bij bedienden (23%) dan bij arbeiders (12,4%). Er is geen verschil in het presteren van overuren tussen mannen en vrouwen.

In de vragenlijst hebben we een reeks vragen opgenomen die doorvragen naar de werkuren. Bijna 59% (n=746) geeft aan dat overwerken een normale zaak is op hun werk. Bij 56% (n=785) van de respondenten is er reeds enige vorm van tijdsregistratie aanwezig. Van de 322 bedienden die deze vraag hebben ingevuld, geeft 44% aan dat de start- en eindtijden worden opgemeten.

Overuren presteren kan uiteraard. Het is in bedrijven vaak een manier om op een flexibele manier om te gaan met de wisselende opdrachten. Vanuit syndicaal standpunt is het belangrijk te weten op welke wijze de overgewerkte tijd wordt gecompenseerd. Grosso modo zijn er vier grote mogelijkheden. De overgewerkte tijd kan worden uitbetaald of gecompenseerd worden in vrije tijd. Daarnaast is er een mengvorm tussen beide systemen mogelijk. Tenslotte kan het ook zijn dat de overgewerkte tijd niet gecompenseerd wordt. Voor de werknemers binnen de metaalnijverheid stellen we het volgende vast.

Tabel 1.5 Compensatie van overwerk

	Aantallen	%
Uitbetaald als normale uren plus een bonus	50	11,9
Uitbetaald als normale uren	30	7,1
Tijd vrijaf	90	21,4
Deels uitbetaald, deels tijd vrijaf	88	20,9
Niet gecompenseerd	163	38,7
Total	421	100,0

Bron: Loonwijzer data, ontlading 4

Het is opmerkelijk dat de drie systemen van compensatie ongeveer even sterk vertegenwoordigd zijn. Zo wordt in bijna 20% van de gevallen overwerk louter financieel gecompenseerd, in 21% van de gevallen krijgt de werknemer tijd vrijaf en in 21% van de gevallen vinden we de mengvorm terug. Echter in 39% van de gevallen wordt overwerk binnen de metaalnijverheid niet gecompenseerd.

4.1. Conclusie

Wat blijkt uit de resultaten, is dat niet alle bedienden in de metaalnijverheid vallen onder PC 209. Wat de lonen betreft, is de belangrijkste vaststelling dat de bedienden een hoger brutouurloon hebben dan de arbeiders en dat de bedienden die vallen onder PC 209 een hoger brutouurloon ontvangen dan de gehele groep van bedienden.

Wat de arbeidstijden betreft, werken de werknemers in de metaalnijverheid gemiddeld zo'n 42 minuten langer dan voorzien. Uit de bevraging blijkt dat in 39% van de gevallen overwerk niet gecompenseerd wordt.

³ We hebben de respondenten gevraagd om aan te geven of ze, tijdens de week dat ze de vragenlijst hebben ingevuld, meer of minder uren gewerkt hebben. Zo'n 148 respondenten geven aan dat ze meer uren gewerkt hebben dan normaal.